

نظام جهانی و منافع متقابل

تهیه و تنظیم: مینا بیانی

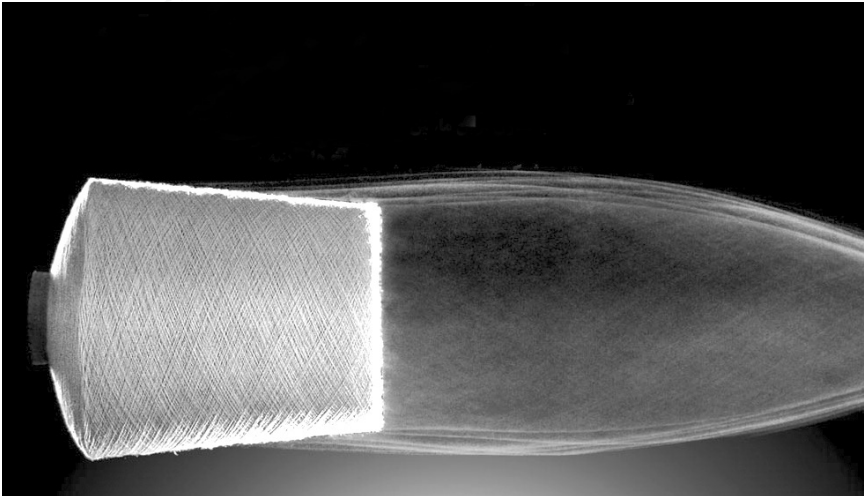
گفت‌گو با مهندس امیرمسعود ثقفی - مدیر فنی و تولید گروه صنعتی فرسا

اشاره:

به گفته مهندس ثقفی، «متأسفانه با توجه به شرایط تحریم‌ها و همچنین قیمت صعودی ارز در کشور علاوه بر اینکه تامین مواد اولیه بسیار سخت شده، افزایش قیمت‌ها نیز به دلیل عدم تناسب با درآمد مردم کاهش فروش را در بر داشته است. با توجه به گفته‌های جدید رئیس بانک مرکزی در خصوص تثبیت قیمت ارز با بهای ۲۸۵/۰۰۰ ریال شاید بتوان به واردات مواد اولیه امیدوار شد.»
وی اذعان می‌کند: «بدون تعامل با جامعه جهانی به نظر نمی‌رسد بتوان آینده روشنی را برای کشور عزیزمان متصور شد. اگر در حوزه سیاست خارجی کاملاً عمل‌گرا و غیر ایدئولوژیک و غیر آرمان‌گرا و معامله‌گرانه و منفعت‌گرا عمل کنیم و صد البته در چارچوب اخلاق، شاید شرایط بهبود یابد. نظام جهانی، منافع متقابل را بهتر از دوستی دیرینه و ایدئولوژی می‌فهمد» مشروح این مصاحبه از نظر تان می‌گذرد.

۴ در دهمین ماه ۱۴۰۱ قرار داریم، امسال برای صنعتگران نساجی چگونه سپری شد؟
در ده ماه گذشته سال ۱۴۰۱ شرایط فروش نسبت به سنوات گذشته مناسب نبوده و همچنین دو ماه آینده نیز چشم‌انداز خوبی برای فروش محصولات نساجی نخواهیم داشت.
همان‌طور که مستحضرید تورم ۶۰ درصدی منجر به کاهش قدرت خرید مردم شده و براساس آمار و با توجه به هزینه‌های ارزاق هر خانوار، فروش پوشاک نیز بسیار کاهش پیدا کرده است و جزو اولویت‌های خانواده‌ها نمی‌باشد.
با توجه به آمار منتشر شده در هفت ماه نخست سال ۱۴۰۱ مجموع واردات بخش نساجی اعم از الیاف، پارچه، نخ، منسوجات بی‌بافت، پوشاک و کفپوش‌ها یک میلیارد و ۴۱ میلیون دلار بود. این درحالی است که کل حجم صادرات ۳۱۲ میلیون دلار است. بنابراین حجم واردات صنعت نساجی کشور معادل ۳/۳ برابر میزان صادرات است.
همچنین بررسی آمارهای گمرک حاکی از آن است که صادرات کشور از سال ۱۳۹۰ تاکنون به‌جز دو

سال ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ در مابقی سال‌ها کاهش یافته است. نکته جالب اینکه عمده کاهش مربوط به سال‌های اخیر است، به طوری که در تحریم‌های سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۲ میزان صادرات نساجی ایران بیش از ۱ میلیارد دلار بوده که این میزان در سال‌های اخیر به کمتر از ۷۰۰ میلیون دلار رسیده است.
به نظر می‌رسد این آمار نزولی وضعیت صنعت نساجی را تا حدودی نشان دهد. متأسفانه با توجه به شرایط تحریم‌ها و همچنین قیمت صعودی ارز در کشور علاوه بر اینکه تامین مواد اولیه بسیار سخت شده، افزایش قیمت‌ها نیز به دلیل عدم تناسب با درآمد مردم کاهش فروش را در بر داشته است. با توجه به گفته‌های جدید رئیس بانک مرکزی در خصوص تثبیت قیمت ارز با بهای ۲۸۵/۰۰۰ ریال شاید بتوان به واردات مواد اولیه امیدوار شد.
۴ تاثیر ناآرامی‌های اخیر بر بازار تولید و فروش محصولات نساجی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
چندماه از ناآرامی‌های اخیر در کشور می‌گذرد و از همان ابتدا آثار کوتاه‌مدت آن بر اقتصاد کشور نمایان شده، ولی

استفاده از دانش کشاورزی مدرن و به دلایل فنی و اقتصادی روندی نزولی دارد. برای کشت پنبه در کشور محدودیت‌هایی وجود دارد مانند محدودیت منابع آب در کشور، محدودیت زمین قابل کشت در مقیاس‌های بزرگ، محدودیت‌های مکانیزه شدن صنایع کشاورزی به دلیل بحث اشتغال زایی، محدودیت در بذر و... در مجموع بهره‌وری را کاهش و در نهایت قیمت تمام شده پنبه را به نسبت قیمت جهانی افزایش داده است که استفاده از آن نیز در بازار شدید رقابتی منجر به افزایش قیمت و از دست دادن مزیت رقابتی خواهد شد. بنابراین بخشی از نیاز باید از طریق واردات تامین شود. مجموعه ما نیز در خصوص کشت پنبه اقداماتی را انجام داده است.

۴ وضعیت تولید و صادرات فرش ماشینی ایران چگونه است؟

در حالی که تولیدکنندگان ایرانی از جمله مشهورترین تولیدکنندگان فرش ماشینی در دنیا هستند، اما کل صادرات فرش ماشینی کشور در سال ۱۴۰۰ حدود ۴۰ میلیون دلار و در ۷ ماهه امسال نیز ۲۶/۵ میلیون دلار بوده است.

این در حالی است که صادرات فرش ماشینی ترکیه از ۱/۹ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۳ به ۲/۷ میلیارد دلار تا سال ۲۰۲۱ و به ۲/۲ میلیارد دلار نیز تا ۱۰ ماهه ۲۰۲۲ رسیده است. به عبارتی، صادرات فرش ماشینی ترکیه طی سال گذشته حدود ۶۸ برابر صادرات این محصول در کشورمان بوده است.

از آنجا که فرش ماشینی در داخل کشور بافته می‌شود و تعداد کارخانه‌ها هم زیاد است، بازار از این محصول

از آن‌جا که این صنعت به بخش اقتصادی در سطح ملی و در بین بخش‌های صنعت، بالاترین توان اشتغال‌زایی را به خود اختصاص داده و در حال حاضر ۱۸ درصد اشتغال در صنعت مربوط به نساجی است. بنابراین، مشکلات آن و رفع آنها اهمیت بسیار دارد. پس از تحریم‌ها واردات مواد اولیه از کشورهای مختلف با مشکلات بسیاری در دوزدن تحریم‌ها و نقل‌وانتقال پول و اسناد خرید و حمل مواجه بوده و برخی اوقات روال اداری داخلی این مشکلات را چندبرابر کرده است که بسیاری کارشناسان از این مقوله به‌عنوان «خودتحریمی» یاد می‌کنند. متأسفانه در خصوص پنبه مورد نیاز صنعت نساجی این مشکل با تنگناهای بیشتری مواجه است و از آنجا که کشور از بکستان از سال گذشته فروش و صادرات پنبه خود را محدود کرده است و ترجیح بر تبدیل آن به نخ و ایجاد ارزش افزوده بیشتر دارد و دیگر خام فروشی انجام نمی‌دهد.

نساجی بیش از هر عامل دیگری با فراز و فرودهای «پنبه» گره خورده، زیرا زیر بنای رشد و توسعه آن، آرامش در وضعیت تامین ماده اولیه، یعنی پنبه است. پنبه داخلی به دلیل الیاف بیگانه کیفیت مناسبی برای این صنعت ندارد و قیمت آن از نرخ جهانی بالاتر است.

از سوی دیگر اتخاذ سیاست‌های حمایتی از تولید داخلی این محصول، افزایش قیمت تمام شده پنبه وارداتی و افزایش هزینه تولید منسوجات را به دنبال داشته است.

به علاوه میزان کشت پنبه داخلی، قادر به تامین نیاز صنایع نساجی نیست. کشت پنبه به دلیل عدم

آنچه از اهمیت بیشتری برخوردار است، تأثیری است که این ناآرامی‌ها در بلندمدت بر بخش‌های مختلف اقتصاد ملی به همراه دارد.

در بخش آثار کوتاه‌مدت و فوری ناآرامی‌های اخیر در کشور، ریزش شاخص‌ها در بازار سهام به خصوص در ماه‌های نخست، مشهود بود. همچنین پس از اعمال محدودیت در اینترنت و برخی از پلتفرم‌های خارجی، شاهد خسارت‌های قابل توجهی به کسب و کارهای آنلاین هستیم.

با توجه به محدودیت‌های اعمال شده در فضای مجازی، کسب و کارهای زیادی از بین رفت و افراد مشاغل خود را از دست دادند که بخشی از این افراد در صنعت نساجی فعال بوده‌اند.

ناآرامی خود شاخص‌های بنگاه‌های صنعتی را تحت تأثیر قرار داد. در بخش صنعت به دلیل تقاضای پایین مشتریان که ناشی از کاهش قدرت خرید و اتفاقات اخیر کشور است، میزان فروش شرکت‌ها با کاهش شدیدی روبرو شده است که منجر به افزایش موجودی انبارها شده است.

از سوی دیگر، شرکت‌ها به دنبال بی‌ثباتی نرخ ارز در تامین مواد اولیه خود با مشکل روبرو هستند. روندی که برای ماه آینده نیز پیش‌بینی می‌شود. اما وضعیت «صنایع نساجی» نشان می‌دهد این گروه روی لبه تیغ قرار دارد.

۴ تحلیل شما از شرایط فعلی صنعت ریسندگی پنبه‌ای کشور چیست؟ در خصوص تهیه و تامین پنبه برای صنعتگران چه چالش‌ها و محدودیت‌هایی وجود دارد؟

صنعت نساجی در ایران دارای قدمتی طولانی و یکی از مهم‌ترین بخش‌های اشتغال‌زا است. این صنعت در سال‌های اخیر با مشکلاتی رو به رو شده و توجه به مشکلات آن بسیار ضروری است.

نساجی در میان نیازهای اساسی اقتصادی در درجه سوم اهمیت پس از مواد غذایی و مسکن قرار دارد و ۴ درصد ارزش افزوده صنعتی ما و ۱۰ درصد از کل صادرات صنعت کشور را شامل می‌شود.

میزان سرمایه‌گذاری برای ایجاد یک شغل در صنعت نساجی در مقایسه با بعضی از صنایع مانند پتروشیمی، فولاد، نیروگاهی و خودروسازی، بسیار پایین است.

موردی است که منجر به افزایش بهای تمام شده محصولات می گردد و این افزایش ها که ناشی از کاهش بهره‌وری می‌باشد در نهایت منجر به عدم جذابیت قیمت برای مشتریان در قیاس با رقبا و در نهایت کاهش فروش خواهد شد. امید است با تدوین یک استراتژی و پیاده سازی موثر آن بتوان طی سال‌های آینده به ثبات بیشتری در حوزه صادرات فرش ماشینی برسیم.

۴ در مورد فعالیت‌های گروه ساوین، پروژه‌ها و اقدامات جدید آن توضیحاتی ارائه فرمایید.

این مجموعه با وجود تمام مشکلات، همیشه در حال توسعه و به روزرسانی ماشین آلات خط تولید خود می‌باشد.

در سال ۱۴۰۱ نیز مانند سنوات گذشته نسبت به روز رسانی و ایجاد طرح توسعه خط تولید پنبه شانه با ظرفیت ۱۰ تن نخ رینگ در روز با جدیدترین مدرن‌ترین ماشین‌آلات آلمانی را اجرا نموده است و در حال حاضر در حال نصب و راه اندازی آن می‌باشیم. در کنار بخش نساجی با توجه به موارد ذکر شده به دلیل مشکلات تامین پنبه در خصوص کشت پنبه نیز فعالیت‌هایی را شروع کرده ایم.

گزارشات و آمار موجود نشان می‌دهد که دو سوم نیاز صنایع نساجی کشور در رابطه با پنبه از طریق واردات تامین می‌شود.

یکی از معضلات موجود در پنبه داخلی کیفیت پایین الیاف و همچنین وجود الیاف بیگانه در آن می‌باشد که این امر به دلیل کشت و کار سنتی و برداشت غیرمکانیزه پنبه در کشور است. پایین بودن کیفیت پنبه داخلی سبب شده است که کارخانجات پیشرو در صنعت نساجی از قبیل ساوین تاب تمایل کمتری به استفاده از پنبه داخلی داشته باشند. با این وجود کشورهایی که در چند سال گذشته به عنوان صادرکننده اصلی پنبه به حساب می‌آمدند با توجه به اهمیت اشتغالزایی و تولید ارزش افزوده، در حال توسعه صنایع نساجی خود هستند و همین امر سبب شده است که میزان صادرات پنبه را به حداقل برسانند.

نمونه بارز در رابطه با این موضوع کشور ازبکستان است. در سال‌های نه چندان دور بخش اعظمی از نیاز پنبه صنایع نساجی ایران از کشور ازبکستان تامین می‌گردید اما در حال حاضر با توجه به توسعه صنعت

همچنین مشکلات نقل و انتقالات پول، عدم امکان حضور مستقیم یک شرکت تولید کننده ایرانی با نام و برند خود در کشورهای دیگر همه موجب می‌شود که روند صادرات یک شرکت و در نهایت یک صنعت با یک روند رشد تدریجی صعودی همراه نباشد.

هم اکنون بیشتر مشکلات فعالان اقتصادی شاغل در این بخش مربوط به نقدینگی است. یکی از مزیت‌هایی کشور ما پایین تر بودن هزینه‌های انرژی و دستمزد نسبت به سایر کشورها می‌باشد و این مورد می‌تواند یک مزیت رقابتی مناسب برای کشورمان باشد اما متأسفانه شرایط تحریم منجر شده تا پروسه تامین مواد اولیه وارداتی بسیار زمان‌بر باشد و این شرایط به نحوی است که معمولاً می‌بایست مواد اولیه برای مصرف ۶ ماه الی ۸ ماه در کارخانه موجود باشد که این خواب سرمایه طی ۸ ماه منجر به افزایش قیمت تمام شده تا ۲۰ درصد نیز می‌گردد و باعث از بین رفتن مزیت رقابتی محصولات تولیدی در کشورمان می‌گردد و همچنین نیاز به نقدینگی بالایی دارد.

به طور مثال از زمان سفارش الیاف اکریلیک تا رسیدن الیاف به کارخانه، رنگرزی الیاف، پروسه ریسندگی، بافت فرش، تکمیل سفارش مشتریان و فروش فرش ۸ ماه زمان سپری خواهد شد.

علاوه بر این قطعی برق، کارخانجات تولیدی را با مشکل جدی مواجه کرده، امیدواریم دولت در جهت رفع این مشکلات تدابیری بیاندیشند تا تسهیلی در فضای کسب و کار کشور ایجاد شود.

درخواست کاهش ۳۰ درصدی مصرف برق کارخانجات با عنایت به روند تامین سوخت نیروگاه‌ها و لزوم حفظ پایداری شبکه برق کشور یکی دیگر از

اشباع شده و بنابراین کمبودی هم وجود ندارد. در مورد وضعیت صادرات لازم به ذکر است که قیمت دلار در ایران، خرید فرش ماشینی از ایران برای دیگر کشورها صرفه دارد و بنابراین صادرات این کالا در جریان است.

البته این صادرات به صورت منظم و مدیریت شده توسط دولت یا دیگر ارگان‌های ذی ربط نیست تا تولیدکنندگان بتوانند بدون دغدغه کالای خود را صادر کنند، هر کدام جداگانه به دنبال مشتری هستند یا اینکه ممکن است مشتریان برای خرید به شهرک‌های صنعتی فرش ماشینی مراجعه کنند.

چین، اروپا، کشورهای آسیای میانه و همسایگان مانند عراق و افغانستان از مقاصد صادراتی ما در فرش ماشینی هستند که سهم کشورهای همسایه از آن بیشتر است. اما شکل این صادرات سازمان یافته نیست و خود تولیدکنندگان با رایزنی‌هایی که انجام می‌دهند می‌توانند صادرات انجام دهند.

هنوز در بازارهای جهانی جایگاه مشخص، ثابت و مناسبی نداریم و برای حفظ بازار ایجاد شده هر ساله با مشکلات جدیدی روبرو هستیم.

ورود و حفظ بازارهای جهانی احتیاج به حرکت صنعتی دارد اما در حال حاضر هر شرکتی به صورت جزیره‌ای باید فعالیت خودش را به عنوان صادرکننده ادامه بدهد از نظر تولید محصولات جدید در سال‌های اخیر با محصولات جدید و نوآورانه‌ای در بازار تولیدات ایران مواجه بوده‌ایم.

برای تداوم حضور و توسعه بازار مشکلات فراوان است. مشکلاتی چون رفع تعهدات ارزی، بالا بودن هزینه‌های حضور در نمایشگاه‌های معتبر خارجی که یکی از موثرترین روش‌های معرفی محصول است،

نساجی در ازبکستان، صادرات پنبه در این کشور ممنوع شده و تقریباً به صفر رسیده است.

افزایش آگاهی جامعه جهانی در رابطه با موضوع بهداشت و سلامت عمومی نیز باعث شده است که عموم افراد تمایل بیشتری به استفاده از پوشاک حاصل از الیاف طبیعی از قبیل پنبه داشته باشند. بنابراین با توجه به شرایط موجود و نیازمندی بالای جوامع و کشورهای مختلف به پنبه، استحصال این مواد اولیه در بازارهای جهانی رقابتی شده است. بنابراین قطعاً در سال های آینده با توجه به توسعه صنایع نساجی در کشورهای تولید کننده پنبه و کاهش خام فروشی، رقابت در بازار پنبه افزایش خواهد یافت.

توجه به این موضوعات نشان می دهد در آینده صنعت نساجی در کشورهایی موفق خواهد بود که علاوه بر برنامه ریزی برای توسعه صنعت نساجی، برنامه جامع و مدونی در رابطه با توسعه کشاورزی و تامین مواد اولیه خود یعنی پنبه داشته باشند. همین امر سبب شد که مجموعه هولدینگ ساوین تصمیم به تاسیس شرکت کشت و صنعت ساوین دشت نماید. فعالیت این شرکت در زمینه کشاورزی و با محوریت تامین نیاز اولیه صنایع نساجی یعنی پنبه می شود.

در گام نخست به منظور بهبود کیفیت و ارتقا مکانیزاسیون در کشت پنبه این شرکت اقدام به تهیه ردیف کارهای پیشرفته و واردات بذرهایی با کیفیت و همچنین کمباین های تمام مکانیزه نمود. از دیگر اقدامات این شرکت تاسیس کارخانه پنبه پاک کنی به منظور کنترل کیفیت مخلوج پنبه استحصال شده بود.

با توجه به محدود بودن کشت پنبه به چند استان و منطقه خاص و همچنین محدودیت اراضی و منابع آبی در این مناطق، شرکت کشت و صنعت ساوین دشت اقدام به توسعه کشت پنبه در مناطق جدید نمود. کشاورزی در کشور با توجه به محدودیت های اقلیمی و کاهش منابع آبی نیازمند برنامه ریزی های دقیق و پیشرفته دارد بنابراین ورود صنعت نساجی به بخش کشاورزی و کشت پنبه قطعاً با چالش های فراوانی همراه خواهد بود.

کشت پنبه به عنوان یک گیاه صنعتی به خصوص در مناطق جدید دارای ریسک های بسیار بالایی است که می تواند منجر به عدم موفقیت این امر شود. بنابراین حمایت های گسترده ای را از جانب وزارت جهاد کشاورزی می طلبد که متأسفانه در طول سه سال

سرمايه گذاری این کشور در بخش صنایع نساجی بودم و برای کارخانجات خود از بهترین کمپانی های اروپایی ماشین آلات ریسندگی، بافندگی و رنگرزی را خریداری کرده بودند که این سرمايه گزاري علاوه بر اشتغال زایی برای کشور خود با تبدیل پنبه به نخ و تکمیل زنجیره تولید ارزش افزوده بیشتری را نیز به ارمغان خواهد آورد.

بدون تعامل با جامعه جهانی به نظر نمی رسد بتوان آینده روشنی را برای کشور عزیزمان متصور شد. اگر در حوزه سیاست خارجی کاملاً عمل گرا و غیر ایدئولوژیک و غیر آرمان گرا و معامله گرانه و منفعت گرا عمل کنیم و صد البته در چارچوب اخلاق، شاید شرایط بهبود یابد. نظام جهانی، منافع متقابل را بهتر از دوستی دیرینه و ایدئولوژی می فهمد.

در پایان امیدوارم بتوانم از فرصت بازار شب عید استفاده نمایم تا شرایط فروش بهتری داشته باشیم همان طور که مطلع می باشید در فروردین ماه سال جدید با توجه به افزایش قیمت و روند قیمت گذاری، مجدداً توان خرید کاهش خواهد یافت.

باید دست اندر کاران و اقتصاددانان فکری برای آینده کشور نمایند لذا در غیر این صورت اگر با این روند ادامه دهیم شاهد تعطیلی و بیکاری کارکنان خواهیم بود. به هر حال آرزومندم با مدیریت صحیح مدیران و مسئولان کشور عزیزمان ایران، بهترین ها پیش روی همه مردم کشور باشد.

در پایان برای مجله خوب شما هم آرزوی بهترین ها را دارم.

فعالیت این شرکت شاهد آن نبوده ایم.

در بسیاری از کشورهای پیشرو در کشاورزی، حمایت های ویژه مالی از کشاورزان و تولیدکنندگان صورت می گیرد که در نهایت منجر به توسعه و بهبود تولیدات کشاورزی در این کشورها شده است.

از جمله مواردی که وزارت جهاد کشاورزی کشور بایستی در برنامه های خود قرار دهد بحث کشاورزی قراردادی و تامین بذر و نهاده های مناسب برای کشاورزان و همچنین خرید تضمینی محصولات آنها می باشد که در نهایت می تواند باعث ارتقاء تولیدات کشاورزی گردد. در مجموع برای تداوم صنعت نساجی در کشور و تامین مواد اولیه برای این صنعت اشتغال زا بایستی برنامه ریزی دقیق و بلند مدتی توسط نهادهای ذیربط انجام شود تا در آینده با مشکل تامین پنبه در کشور مواجه نشویم.

◀ مطلب نهایی

متأسفانه شاهد شرایط سختی هستیم و فعالیت های تولیدی در شرایط تحریم و عدم تناسب درآمد مردم با قیمت ها، کمبود برق و گاز در کشور که منجر به کاهش تولید و بهره وری و در نهایت افزایش قیمت تمام شده می شود و همچنین نوسانات قیمت ارز اگر غیرممکن نباشد، بسیار سخت شده است.

بررسی ها نشان می دهد سرمايه گذاری در ایران طی دهه گذشته نزولی بوده است و از آن مهمتر پیشی گرفتن استهلاک بر سرمايه گذاری است که خطرناک ترین وضعیت در کشور عزیزمان را نشان می دهد. به نظر می رسد همزمانی شیب تند سقوط سرمايه گذاری خالص با تحریم های جامع آمریکا تصادفی نیست.

طی بازدیدی که از کشور ازبکستان داشتم شاهد